

Galatiyalilqlargha

Rosul Pawlus Galatiya ölkisidiki jamaetlerge yazghan mektup ••• Salamlar

¹ Menki Pawlus, rosul bolghan (insanlar teripidin emes yaki insanlarning wasitisi bilen emes, belki Eysa Mesih we Uni ölgenlerdin tirildürgüchi Xuda'Ata teripidin teyinlen'gen)□ ² we men bilen bille turuwatqan barliq qérindashlardin Galatiya ölkisidiki jamaetlerge salam. ³ Xuda'Ata we Rebbimiz Eysa Mesihdin silerge méhir-shepset we xatirjemlik bolghay!■ ⁴ U Xuda'Atimizning iradisi boyiche bizni bu hazirqi rezil zamandin qutquzushqa Özini gunahlirimiz üçün pida qildi;■ ⁵ Xudagha barliq shan-sherep ebedil-ebedgiche bolghay, amin!

Birdinbir xush xewer

⁶ Siler özünqlarni Mesihning méhir-shepseti arqiliq Chaqirghuchining yénidin shunche téz yiraqlashturup bashqiche bir xil «xush xewer»ge egiship kétéwatqinilargha intayin heyran qalmaqtimen! ⁷ Emeliyette u héchqandaq bashqa «xush xewer» emestur! — peqetla bezi kishiler silerni qaymaqturup, Mesihning xush xewirini burmilimaqchi bolghan, xalas.■

□ **1:1** «Eysa Mesih we Uni ölgenlerdin tirildürgüchi Xuda'Ata...» — «ölümdin tirildürgüchi» — grék tilida: «ölgenlerdin tirildürgüchi».

■ **1:3** Rim. 1:7; 1Kor. 1:3; Ef. 1:2; 1Pét. 1:2. ■ **1:4** Mat. 20:28; Gal. 2:20; Ef. 5:2; Tit. 2:14; Ibr. 9:14. ■ **1:7** Ros. 15:1.

⁸ Lékin hetta biz özimiz bolayli yaki asmandin chüshken perishte bolsun, birsi bizning silerge jakarlighinimizgha oxshimaydighan bashqa bir «xush xewer»ni silerge jakarlisa, béshigha lenet yaghsun! ■ ⁹ Biz burun éytqinimizdek, hazir mu men shuni éytimenki, birsi silerning qobul qilghininglarga oxshimaydighan bashqa bir xush xewerni jakarlisa, béshigha lenet yaghsun!

¹⁰ Men Xudani ishendürüşüm kérekmu yaki insanlarni ishendürüşüm kérekmu? Yaki insanlarni xursen qilishim kérekmu? Men insanlarni xursen qilishni nishan qilghan bolsam, Mesihning quli bolmighan bolattim. □ ■ ¹¹ Emdi, i qérindashlar, silerge shuni uqturimenki, men jakarlaydighan xush xewer insanlardin kelgen emes. ■ ¹² Chünki men uni insandin qobul qilghinim yoq yaki birer kishi uni manga ögetkini yoq, belki Eysa Mesih manga wehiy arqiliq yetküzgen. ■ ¹³ Chünki siler méning Yehudiylarning diniy yolida qandaq hayat kechürgenlikim toghruluq — méning Xudaning jamaitige esheddiy ziyankeshlik qilip uninggha buzghunchilik qilghanliqimni anglighan-

---

■ **1:8** 2Kor. 11:4. □ **1:10** «Men Xudani ishendürüşüm kérekmu yaki insanlarni ishendürüşüm kérekmu? Yaki insanlarni xursen qilishim kérekmu?» — xush xewerni Xuda Özi békitip ewetken, elwette. «Xush xewer»ni Özgertimen, dep xam xiyal qilghuchilar «Xudani ishendürüş»i kérek! Biraq wezipimiz ademlerni xush xewerni qobul qilishqa ishendürüshtur. «Men insanlarni xursen qilishni nishan qilghan bolsam, Mesihning quli bolmighan bolattim» — «Mesihning quli» — Yehudiylar arisida «qul»ning Özining salahiyiti bar idi. Izzetlik ademning quli bolushning Özi izzetlik ish. ■ **1:10** 1Tés. 2:4; Yaq. 4:4. ■ **1:11** 1Kor. 15:1. ■ **1:12** Ef. 3:3.

siler. □ ■ 14 Hemde men Yehudiylarning diniy yolida élimizdiki nurghun tengtushlirimdin xélila aldida turattim we ata-bowilirimning en'enilirini saqlashqa pewqul'adde qizghin idim.

15-16 Emma anamning qorsiqidin tartip méni Özi üçün ayrip, méhir-shepqi arqiliq méni chaqirghan Xuda Öz Oghlini eller arisida jakarlash üçün mende uni ashkarilashni layiq körginide, men héchqandaq qan-et igisi bilen meslihetleshmey, □ ■ 17 yaki Yérusalémgha mendin ilgiri rosul bolghanlar bilen körüshüshke barmay, belki udul Erebistan'gha atlandim. Kéyin Demeshqge qaytip keldim. 18 Andin üç yildin kéyin Yérusalémgha Pétrus bilen tonushushqa bardim we uning qéshida on besh kün turdum. □ 19 Emma shu chaghda Rebning inisi Yaquptin bashqa rosullarning héchqaysisi bilen körüshmidim. □ 20 Mana, méning silerge hazir yazghinim Xuda aldida héch yalghan emes! ■ 21 Kéyin, men Suriye we Kilikiye ölkilirige bardim. 22 Emma Yehudiyediki Mesihde

□ 1:13 «Yehudiylarning **diniy yoli**» — grék tilida «Yehudaizm». «esheddiy ziyankeshlik qilip...» — yaki «tashqin qizghinliq bilen ziyankeshlik qilip...». ■ 1:13 Ros. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Fil. 3:6; 1Tim. 1:13. □ 1:15-16 «Xuda Öz Oghlini eller arisida jakarlash üçün mende uni ashkarilashni layiq körginide...»

— «eller» mushu yerde «yat ellikler», yeni «Yehudiy emesler»ni körsitidu. ■ 1:15-16 Ros. 9:15; 13:2; Mat. 16:17; Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Ef. 3:8. □ 1:18 «üch yildin kéyin Yérusalémgha Pétrus bilen tonushushqa bardim» — «Pétrus» rosul Pétrus (bashqa ismi «Kéfas»). □ 1:19 «Rebning inisi Yaqup» — oqurmenlarning éside barki, Eysaning az dégende töt inisi bar idi («Mat.» 13:55). ■ 1:20 Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; 1Tés. 2:5; 1Tim. 5:21; 2Tim. 4:1.

bolghan jamaetler méni chirayimdin tonumaytti. ²³ Ular peqet burun bizge ziyankeshlik qilghan ademning ózi shu chaghda yoqatmaqchi bolghan étiqadni hazir xush xewer dep jakarlimaқта, dep anglighanidi; ²⁴ shuningdek ular méning sewebimdin Xudani ulughlidi.□

2

Yérusalémda turghan rosullarning Pawlusni étirap qilishi

¹ Yene buningdin on töt yil kéyin, men Barnabas bilen Yérusalémgha chiqtim; Titusnimu hemrah qilip bardim.□ ■ ² Men bir wehiyge binaen shu yerge barghanidim; we men bikar chapmighinimni yaki bikar chapmaywatqinimni jezmleshtürüş üçün *Yérusalémdikilerning* aldida (emeliyette peqet «jamaetning tüwrükliri»deklerge ayrim halda) eller arisida jakarlaydighan xush

---

□ **1:24** «shuningdek ular méning sewebimdin Xudani ulughlidi» — grék tilida «shuningdek ular mende Xudani ulughlidi».

□ **2:1** «Yene **buningdin on töt yil kéyin..**» — yeni belkim u Mesihge étiqad qilghandin 14 yil kéyin. «men **Barnabas bilen Yérusalémgha chiqtim; Titusnimu hemrah qilip bardim**» — bizningche, bu «Ros.» 15:2de tilgha élin'ghan seper idi. Bezi alimlar u ziyaretni «Ros.» 11:30 we 12:25de tilgha élin'ghan seperni körsitidu, dep qaraydu. ■ **2:1** Ros. 15:2.

xewerni bayan qildim. □ ■ 3 Netijide, hetta manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi; □ ■ 4 *shu chaghdiki «xetne» mesilisi»* bolsa, bizning Mesih Eysada muyeler bolghan hörlükümüzni nazaret qilish üçün arimizgha soqunup kiriwalghan, bizni qulluqqa chüshürüşmekchi bolup, yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar tüpeylidin bolghanidi. □ ■ 5 Lékin biz xush xewerning heqiqiti silerdin mehrum qilinmisun dep ulargha hetta bir saetchimu yol qoyghinimiz yoq; 6 lékin abruyluq hésablan'ghan ademlerdin bolsa (méning ularning néme ikenliki bilen karim yoq; Xuda

---

□ 2:2 «men **bikar chapmighinimni yaki bikar chapmaywatqinimni jezmleshtürüş üçün Yérusalémdikilerning aldida ... eller arisida jakarlaydighan xush xewerni bayan qildim»**

— «bikar chapmighinim» we «bikar chépiwatqinim» dégen menisi néme bolatti? Pawlus özining xush xewerni jakarlash xizmitini «méning chépushim» yaki «yügürüşüm» dep teswirleydu. U mushu yerde bashqa rosullar bilen körüşüshtiki meqsiti uning yetküzgen «xush xewer»ning toghra ikenlikini jezmleshtürüş, shundaqla ularnimu uning xizmiti toghruluq xatirjem qilish üçün idi.

■ 2:2 Ros. 19:21.

□ 2:3 «Netijide, **hetta manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi»** — «Yunanliq» yaki «grék» — Yeni Yehudi emes, shuningdek xetne qilin'ghan kishi emes. ■ 2:3 Ros. 16:3; 1Kor. 9:21.

□ 2:4 «*shu chaghdiki «xetne mesilisi» bolsa, ... yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar tüpeylidin bolghanidi»* — bizningche «xetne mesilisi» (grék tilida «bu ish») yuqiriqi 3-ayette «manga hemrah bolghan Titus Yunanliq bolsimu, xetnini qobul qilishqa mejburlanmidi» déyilgen ish bilen baghliq. Démek, eyni chaghdá bezi «yalghanchiliq qilghan saxta qérindashlar» «shu yat ellik adem xetne qobul qilmisa bolmaydu» dégen pikirni otturigha qoyghan bolsa kérek. ■ 2:4 Ros. 15:24.

héchqandaq insanning yüz xatirisini qilmaydu!) — mushu abruyluq *erbablar* dep sanalghanlarning mendiki *xush xewerge* qoshqini yoq idi. □ ■ 7 Del eksiche, xush xewerni xetne qilin'ghanlarga yetküzüş wezipisi Pétrusqa tapshurulghandek, xetnisizlerge yetküzüş wezipisi manga tapshurulghan dep tonup yétip □ 8 (chünki Pétrusni xetniliklerge rosulluqqa Küchlendürgüchi bolsa, ménimu ellerge *rosul bolushqa* küchlendürgenidi), ■ 9 manga ata qilin'ghan shu méhir-shepqetni tonup yetken «jamaetning tüwrükliri» hésablan'ghan Yaqup, Kéfas we Yuhannalar bolsa, siler ellerge béringlar, biz xetniliklerge barayli dep Barnabas bilen ikkimizge hemdemlik ong qolini bérishti. 10 Ularning bizge peqet kembeghellerni untumanglar dégen birla telipi bar idi; men del bu

---

□ 2:6 «lékin abruyluq hésablan'ghan ademler...» — Pawlus bu sel kinayilikrek körün'gen gepni ishlitishi bilen bashqa ro-sullargha yaki jamaetning aqsaqallirigha hörmetsizlik qilmaqchi emes, belki Galatiyaliqlargha (shundaqla, bizlerge!) insanlarni Xudadin yuqiri qoymasliq kérek, dep körsetmekchi. «mushu abruy-luq erbablar dep sanalghanlarning mendiki xush xewerge qoshqini yoq idi» — grék tilida: «manga héchnerse qoshmidi».

■ 2:6 Qan. 10:17; 2Tar. 19:7; Ayup 34:19; Ros. 10:34; Rim. 2:11; Ef. 6:9; Kol. 3:25; 1Pét. 1:17. □ 2:7 «del eksiche, xush

xewerni xetne qilin'ghanlarga yetküzüş wezipisi Pétrusqa tapshurulghandek, xetnisizlerge yetküzüş wezipisi manga tapshurulghan dep tonup yétip...» — mushu ayetlerdiki «xetne qilin'ghanlar» Yehudiylarni, «xetnisizler» Yehudiy emeslerni körsitidu, elwette. ■ 2:8 Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Ef. 3:8.

ishqa qizghin bolup kéliwatattim. □ ■

Pawlusning Antakya da Pétrusni eyiblishi

¹¹ Biraq, kéyin Pétrus Antakya shehirige kelgende, uning eyiblik ikenliki éniq bolghachqa, men uni yüzturane eyiblidim. ¹² Chünki Yaqupning yénidin bezi ademler kélishtin ilgiri u yat ellikler bilen hemdastixan bolghanidi; biraq ular kelgende, xetniliklerdin qorqup *shu qérindashlardin* özini tartti. □ ¹³ Hetta bashqa Yehudiy *qérindashlar* uning bu saxtiliqigha qoshulup ketti; hetta Barnabasmu azdurulup ularning saxtipezlikige shérik boldi. ¹⁴ Emma men ularning xush xewerning heqiqiti boyiche durus mangmighanliqini körüp, hemmeylenning aldidila Pétrusqa: «Sen Yehudiy turup, Yehudiylarning adetliiri boyiche yashimay, belki yat elliklerde yashawatisen; shundaq turuqluq, némishqa sen yat elliklerni Yehudiylardek yashashqa

□ **2:10** «Ularning bizge peqet kembeghellerni untumanglar dégen birla telipi bar idi» — mumkinchiligi barki, rosullarning Pawlusqa «kembegheller» toghruluq bolghan telipi özliri arisidiki, Yérusalém jamaitidiki kembeghellerni tekitlep körsetmekchi.

■ **2:10** Ros. 11:30; 24:17; Rim. 15:25; 1Kor. 16:1; 2Kor. 8:1; 9:1. □ **2:12** «Chünki Yaqupning yénidin bezi ademler kélishtin ilgiri u yat ellikler bilen hemdastixan bolghanidi»

— «Yaqupning yénidin bezi ademler» Yérusalémdin kelgen Yehudiy qérindashlar idi. «biraq ular kelgende, xetniliklerdin qorqup *shu qérindashlardin özini tartti*» — «xetniliklerdin qorqup..»: — mumkinchiligi barki, mushu kishiler: «Yehudiy emeslermu xetne qilinishi kérek» dep oylighan. Omumen éytqanda «kona ehde» boyiche, Yehudiylarning eslide Yehudiy emeslerning yémekliklerini yéyishige, ular bilen hemdastixan bolushqa bolmaytti.

zorlimaqchimusen?» — dédim, ■ 15 we yene: «Biz *ikkimiz* tughulushimizdinla Yehudiymiz, «gunahkar dep qaralghan yat ellikler»din emesimiz, □ 16 lékin insanning heqqaniy qilinishini Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen emes, belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen bolidu, dep bilimiz. Shunga Tewrat qanunigha emel qilishqa intilish bilen emes, belki Mesihge baghlan'ghan étiqad bilen heqqaniy qilinishimiz üçhün bizmu Mesih Eysagha étiqad qilduq — chünki héch et igisi Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen heqqaniy qilinmaydu» — dédim. □ ■

■ 2:14 Ros. 10:28. □ 2:15 «Biz **ikkimiz tughulushimizdinla Yehudiymiz, «gunahkar dep qaralghan yat ellikler»din emesimiz...**» — Pawlusning mushu «gunahkar dep qaralghan yat ellikler» dégen sözliri bilen Pétrusqa Yehudiylarning en'eniwiyy közqarishini yaki pozitisiyisini eslitidu. Yehudiylar özlirimu gunahkarlar, elwette! □ 2:16 «**lékin insanning heqqaniy qilinishini Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen emes, belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen bolidu, dep bilimiz**» — «Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri bilen» dégen ibare grék tilida intayin qisqartilip: «qanundiki emeller bilen...» yaki «qanun'gha qaritilghan emeller bilen» yaki «qanundin chiqqan emeller» dep ipadilinidu. Bu ibare «Rim.» 3:20, 28, «Gal.» 3:2, 5, 10dimu tépilidu. Insanning barliq «Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishliri» özining gunahqa patqan bir gunahkar ikenlikini ispatlaydu, xalas. «**insanning heqqaniy qilinishi ...belki Eysa Mesihning étiqad-sadaqetliki bilen...**» — yaki «insanning heqqaniy qilinishi ... belki Eysa Mesihge étiqad qilish bilen...». «Mesihge **baghlan'ghan étiqad bilen heqqaniy qilinimiz üçhün bizmu Mesih Eysagha étiqad qilduq**» — «bizmu» — Pawlus Pétrusqa söz qiliwatidu, mushu sözi bilen ular ikkilisining Yehudiylar ikenlikini közde tutidu. ■ 2:16 Ros. 13:38; Rim. 3:20,28; 8:3; Gal. 3:11; Ibr. 7:18.

17 Emma Mesihte heqqaniy qilinishqa izden'ginimizde, bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu, Mesih emdi gunahning xizmitide bolghuchimu?! Yaq, hergiz! □ 18 Emma men eslide ghulatqan nersilerni qaytidin qursam, özümni *Tewrat qanunigha* xilapliq qilghuchi dep ispatlap körsetken bolimen. □ 19 Chünki men *Tewrat qanuni* bilen *Tewrat qanunigha* nisbeten öldüm; netijide, men Xudagha yüzlinip

---

□ **2:17** «Emma Mesihte heqqaniy qilinishqa izden'ginimizde, bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu, Mesih emdi gunahning xizmitide bolghuchimu?! Yaq, hergiz!» — «bizmu «gunahkar» dep ispatlan'ghan bolsaqmu» — her adem xush xewerge ishense, Xudaning nijatini qobul qilishi üçün awwal özining gunahkar ikenlikini tonup yétishi, shundaqla barliq gunahlirini iqrar qilishi kérek, elwette. Bu jehette Yehudiylar we Yehudiy emesler arisida héchqandaq perq yoq. □ **2:18** «Emma men eslide ghulatqan nersilerni qaytidin qursam, özümni *Tewrat qanunigha* xilapliq qilghuchi dep ispatlap körsetken bolimen» — «ghulatqan nersiler» toghruluq: — bu esli *Tewrat qanunigha* emel qilishqa intilgenlikni körsitidu. Eger birsi öz réalliqigha asasen: «Méning *Tewrat qanunigha* emel qilalishim qet'iy mumkin emes iken» dep shu tirishishni tashlap, Mesihke étiqad qilish yoli bilen heqqaniyliqqa érishsimu, lékin andin yene qaytidin tiriship, heqqaniy bolush üçün *Tewrat qanunigha* emel qilishqa qaytidin intilse, beribir özining gunahkarliqini ispatlap qoyatti. «Qoshumche söz»imizni körüng.

yashawatimen. □ ■ 20 Men Mesih bilen bille kréstlen'genmen, lékin mana, yashawatimen! Lékin yashawatqini men emes, belki mende turuwatqan Mesihdur. We méning hazir etirimde yashawatqan hayat bolsa, méni söygen we men üçün Özini pida qilghan Xudaning Oghlining iman-étiqadidindur. □ ■ 21 Men Xudaning méhir-shepkitini bikar qiliwetmeymen; chünki heqqaniylik Tewrat qanuni arqiliq kélidighan bolsa, Mesihning ölüshi bikardin-bikar bolup

---

□ **2:19** «... Chünki men Tewrat qanuni bilen Tewrat qanunigha nisbeten öldüm; netijide, men Xudagha yüzlinip yashawatimen» — bu intayin muhim ikki ayet (19-20) toghruluq «qoshumche söz»imizde toxtilimiz. «Xudagha yüzlinip yashash» — buning belkim üç menisi bar bolushi mumkin; (1) Xudaning shan-sheripi üçün yashash; (2) Xudagha pütünley tayinip yashash (shundaq qilghanda ölüm bolmaydu); (3) Xudaning yétekchiligi astida yashash. Rosul belkim ishen'güchilerning yashawatqan yéngi hayatimu özining shexsiy niyetliri üçün emes, belki «Xudagha yüzlinip yashawatqan» bolushi kérek, démekchi bolidu («Rim.» 6:10-11-ayetnimu körüng). ■ **2:19** Rim. 7:4; 14:7; 2Kor. 5:15; 1Tés. 5:10; Ibr. 9:14; 1Pét. 4:2. □ **2:20** «méning hazir etirimde yashawatqan hayat bolsa, ... Xudaning Oghlining iman-étiqadidindur» — bashqa birxil terjimisi: «méning hazir etirimde yashawatqan hayat bolsa... Xudaning Oghligha bolghan étiqad bilen». Özimizning terjimimiz toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **2:20** Gal. 1:4; Ef. 5:2; Tit. 2:14.

qalatti. □ ■

3

Tewrat qanuni we iman-étiqad

¹ I eqilsiz Galatiyaliqlar, köz aldinglarda Eysa Mesih éniq süretlen'gen, aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken, kim silerni heqiqetke itaet qilishtin azdurup séhirlidi? □ ■

² Men peqet shunila silerdin sorap bileyki:

□ **2:21** «Men Xudaning méhir-shepquitini bikar qiliwetmeymen; chünki heqqaniylik Tewrat qanuni arqiliq kélidighan bolsa, Mesihning ölüshi bikardin-bikar bolup qalatti» — eger ademler tiriship-tirmiship Tewrat qanunigha emel qilalighan yaki qilalaydighan bolsa, shundaqla özini heqqaniy adem dep ispatlisa, némishqa Eysa Mesih Özini qurbanliq qildi? Undaq bolghanda insanlar gunahlrinin qutulush üçün Xudaning méhir-shepquitige mohtaj bolmighan bolatti; yeni, Mesihning ademni gunahlrinin qutquzup nijat yolini échish üçün bolghan ölüshi bikar bolatti (Mesihning ölüshi esli mumkin bolmaydighan ish idi; bu tarixta eng karamet, alemshumul ajayib weqe idi; chünki U Özi ««Hayat Özümdürmen», «Tirilish Özümdürmen» dégenidi; «Hayat» Bolghuchi qandaqmu ölsun?). ■ **2:21** Ibr. 7:11. □ **3:1**

«I eqilsiz Galatiyaliqlar, köz aldinglarda Eysa Mesih éniq süretlen'gen, aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken, kim silerni heqiqetke itaet qilishtin azdurup séhirlidi?» — «Eysa Mesih ... aranglarda kréstlen'gendek körün'geniken» dégen sözler toghruluq ikki közqarash bar: (1) Pawlus xush xewerde Eysa toghruluq pakitlarni shunche éniq yetküzüp jakarlighachqa, anghichular «neq meydanda turghandek, öz közi bilen guwahchi bolghandek» bolghanliqini yaki: (2) Pawlusning kéche-kündüz öz hayati arqiliq Mesihning kréstlen'genlikini körsetkenlikini körsitidu (1:16, 2:20ni körüng). Bizningche ikkila közqarash toghra. ■ **3:1** Gal. 5:7.

— Siler Rohni Tewrat qanunigha intilish arqiliq qobul qildinglarmu, yaki *xush xewerni* anglap, étiqad arqiliq qobul qildinglarmu?□
 3 Siler shunche eqilsizmu? Rohqa tayinip *hayatni* bashlighanikensiler, emdilikte et arqiliq kamaletke yetmekchimu?□ 4 Siler *étiqad yolida* bolghan shunche köp azab-oqubetlerni bikargha tarttinglarmu? Derweqe bikargha kettighu?! 5 Silerge Rohni Teminligüchi, aranglarda möjjizilerni yaritiwatquchi bu karametlerni silerning Tewrat qanunigha intilip tayan'ghininglardin qilamdu, yaki anglighan xewerge baghligan ishench-étiqadlardin qilamdu?□

6 *Muqeddes yazmilarda déyilgendek:* «Ibrahim Xudagha étiqad qildi; bu uning heqqaniyliqi hésablandi».■ 7 Shuning üçün, shuni chüshinishinglar kérekki, étiqadtin tughulghanlarla

□ 3:2 «siler rohni Tewrat qanunigha intilish arqiliq qobul qildinglarmu, yaki xush xewerni anglap, étiqad arqiliq qobul qildinglarmu?» — «Roh» Xudaning Muqeddes Rohini körsitidu.

□ 3:3 «Siler shunche eqilsizmu? Rohqa tayinip hayatni bashlighanikensiler, emdilikte et arqiliq kamaletke yetmekchimu?» — «Rohqa tayinip» — grék tilida «Rohta» (Xudaning Rohida, elwette). «emdilikte et arqiliq kamaletke yetmekchimu?» — «et arqiliq» yaki «insaniy etler arqiliq» — démek, Xudaning méhir-shepquitige emes, nijatigha emes, belki öz küchige, Tewrat qanunigha emel qilishqa intilishlarga tayinishtin ibaret.

□ 3:5 «silerge Rohni Teminligüchi» — «Roh» — Muqeddes Roh, Xudaning Rohi. «Silerge Rohni Teminligüchi» Xuda'Atining Özi.

■ 3:6 Yar. 15:6; Rim. 4:3; Yaq. 2:23.

Ibrahimning heqiqiy perzentlidir. □
 8 Muqaddes yazmilarda Xudaning yat elliklarni
 Özige étiqad qilishi arqiliq ularni heqqaniy
 qilidighanliqi aldin'ala körülüp, Xudaning
 Ibrahimgha: «Sende barliq el-milletlerge bext
 ata qilinidu» dep xush xewerni aldin éytqanliqi
 xatirilen'genidi. □ ■ 9 Shuning bilen, étiqadtin
 bolghanlar étiqad qilghuchi Ibrahim bilen teng
 bext tapidu. 10 Lékin Tewrat qanunigha emel
 qilimiz dep yürgenler bolsa hemmisi lenetke
 qalidu. Chünki *muqaddes yazmilarda* mundaq
 yézilghan: «Tewrat qanunida yézilghan hemme
 emrlerge üzlüksiz emel qilmaywatqan herbir kishi
 lenetke qalidu». □ ■ 11 Yene roshenki, héchkim
 Xudaning aldida qanun'gha intilish arqiliq
 heqqaniy qilinmaydu; chünki *muqaddes kitabta*
yézilghinidek: — «Heqqaniy adem ishench-étiqadi

□ **3:7** «... étiqadtin **tughulghanlarla Ibrahimning heqiqiy perzentlidir**» — grék tilida «étiqadtin bolghanlar...» — démek, Mesih Eysagha étiqad baghlap «qaytidin tughulghan»lar, Ibrahimning izlirini basqanlar. □ **3:8** «**muqaddes yazmilarda Xudaning yat elliklarni Özige étiqad qilishi arqiliq ularni heqqaniy qilidighanliqi aldin'ala körülüp...**» — «yat ellikler» — Yehudiy emesler. «Sende **barliq el-milletlerge bext ata qilinidu**» — «Yar.» 12:3. ■ **3:8** Yar. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Ros. 3:25.

□ **3:10** «**Lékin Tewrat qanunigha emel qilimiz dep yürgenler bolsa hemmisi lenetke qalidu**» — «Tewrat qanunigha emel qilimiz dep yürgenler» — mushu yol bilen özlrini heqqaniy dep ispatlaymiz deydighanlar, elwette, «Tewrat **qanunida yézilghan hemme emrlerge üzlüksiz emel qilmaywatqan herbir kishi lenetke qalidu**» — «Qan.» 27:26. Elwette, héchkim Tewrat qanunining emrlirige «üzlüksiz emel qilalmaydu» — shunga hemme kishi, Yehudiy bolsun, Yehudiy emes bolsun, Mesihsiz bolsa lenet astida turidu. ■ **3:10** Qan. 27:26.

bilen hayat bolidu». □ ■ 12 Emma qanun yoli étiqad yoligha asaslan'ghan emes, belki *muqeddes kitabta*: — «Qanunning emrlirige emel qilghuchi shu ishlar bilen hayat bolidu» déyilgendektur. □ ■ 13 Halbuki, Mesih bizni Tewrat qanunidiki lenettin hör qilish üçün ornimizda lenet bolup bedel tölidi. Bu heqte *muqeddes yazmilarda*: «Yaghachqa ésilghan herbir kishi lenetke qalghan hésablansun» dep yézilghan. □ ■ 14 Shuning bilen Mesih Eysa arqiliq Ibrahimgha ata qilin'ghan bext yat elliklergimu keltürölüp, biz wede qilin'ghan Rohni étiqad arqiliq qobul qilalaymiz.

Tewrat qanuni we Xudaning wedisi

15 Qérindashlar, men insanlarche sözleymen; hetta insanlar arisida özara ehde tüzülsimu, bashqa héchkim uni yoqqa chiqiriwételmeydu yaki uninggha birer nerse qoshalmaydu. □ ■ 16 Shuningdek, *Xudaning ehdisidiki* wediler Ibrahim we uning

---

□ **3:11** «Heqqaniy adem ishench-étiqadi bilen hayat bolidu» — «Hab.» 2:4. ■ **3:11** Hab. 2:4; Rim. 1:17; 3:20; Gal. 2:16; Ibr. 10:38 □ **3:12** «Qanunning emrlirige emel qilghuchi shu ishlar bilen hayat bolidu» — «Law.» 18:5. Héchkim Tewrat qanunining emrlirige emel qilalmaydu, elwette. ■ **3:12** Law. 18:5; Ez. 20:11; Rim. 10:5. □ **3:13** «Halbuki, Mesih bizni Tewrat qanunidiki lenettin hör qilish üçün ornimizda lenet bolup bedel tölidi» — grék tilida: «hör qilish üçün bedel tölesh» yaki «qutuldurup bedel tölesh» dégen ibariler adette qullarni bazardin qaytidin sétiwélip, hör qilish»ni körsitidu. «yaghachqa ésilghan herbir kishi lenetke qalghan hésablansun» — «Qan.» 21:24. ■ **3:13** Qan. 21:23; Rim. 8:3; 2Kor. 5:21. □ **3:15** «men insanlarche sözleymen» — mushu ibare belkim «insanlarning kündilik turmushidin bir misal körsitey», dégini bolsa kérek. ■ **3:15** Ibr. 9:17.

neslige éytilgan. *Muqeddés kitabta* U: «we séning nesilliringge», (yeni, köp kishilergé), démeydu, belki «séning neslingge», (yeni yalghuz bir kishigila), deydu — bu «nesil» Mesihdur. □ ■ 17 Men shuni démekchimenki, Xudaning Mesihke aldín tüzgen bir ehdisini töt yüz ottuz yildin kéyin chüshürülgen Tewrat qanuni emeldin qalduralmaydu, Xudaning bu wedisini héch bikar qilalmaydu. □ ■ 18 Chünki *wede qilin'ghan* miras qanun'gha asatlan'ghan bolsa, mana u Xudaning wedisige asatlan'ghan bolmaytti; lékin Xuda sha-paet bilen uni Ibrahimgha wede arqiliq ata qilghan. □ ■

19 Undaqta, Tewrat qanunini chüshürüshtiki meqset néme? U bolsa, insanlarning itaetsizlikliri tüpeylidin, Xudaning mirasi wede Qilin'ghuchi, yeni Ibrahimning nesli dunyagha kelgüche qoshumche qilip bérilgen; u perishtiler

□ **3:16** «Shuningdek, Xudaning ehdisidiki wediler Ibrahim we uning neslige éytilgan. Muqeddés kitabta U: «we séning nesilliringge», (yeni, köp kishilergé) démeydu, belki «séning neslingge», (yeni yalghuz bir kishigila), deydu — bu «nesil» Mesihdur» — bu wede Tewrat, «Yar.» 12:7 we 13:15, 17:7, 24:7de tépolidu. Démisekmu, Mesih Yehudiylardin bolup, u Ibrahimning nesli, elwette. ■ **3:16** Gal. 3:8. □ **3:17** «Xudaning Mesihke aldín tüzgen bir ehdisi» — «Mesihke» — demäk, Mesih «Ibrahimning nesli»ning süpitide bolup ehde xu chaghda Uninggha tüzgen. Bezi kona köchürmilerde «Mesihke» dégen söz tépilmaydu. ■ **3:17** Yar. 15:13; Mis. 12:40; Ros. 7:6. □ **3:18** «Chünki wede qilin'ghan miras qanun'gha asatlan'ghan bolsa, mana u Xudaning wedisige asatlan'ghan bolmaytti; lékin Xuda sha-paet bilen uni Ibrahimgha wede arqiliq ata qilghan» — «wede qilin'ghan miras» Ibrahimgha wede qilin'ghan köp tereplik bextni közde tutidu. ■ **3:18** Rim. 4:14.

arqiliq bir wasitichining qoli bilen békitilip yolgha qoyulghan. □ ■ 20 Emma «wasitichi» bir terepningla wasitichisi emes (belki ikki terepningkidur), lékin Xuda Özi peqet birdur. □ 21 Undaqta, Tewrat qanuni Xudaning wedilirige zitmu? Yaq, hergiz! Eger birer qanun insanlarni hayatliqqa érishtüreydighan bolsa, undaqta heqqaniylik jezmen shu qanun'gha asaskan'ghan bolatti. 22 Halbuki, muqeddes yazmilar pütkül alemni gunahning ilkiqe qamap qoyghan; buningdiki meqset, Eysa Mesihning sadaqet-étiqadi arqiliq wedining étiqad qilghuchilargha bérilishi üçündür. ■ 23 Lékin étiqad yoli kélip ashkare bolghuche, biz Tewrat qanuni teripidin qoghdilip, ashkare bolidighan étiqadni kütüşke qamap qoyulghaniduq. 24 Shu teriqide, bizning étiqad arqiliq heqqaniy qilinshimiz üçün Tewrat qanuni bizge «terbiyiligüchi» bolup, bizni Mesihke

□ **3:19** «Tewrat qanunini chüshürüshtiki meqset néme?... u perishtiler arqiliq bir wasitichining qoli bilen békitilip yolgha qoyulghan» — «bir wasitichi» shübhizki, Musa peyghembarni körsitidu. Bu muhim 19-ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. «Tewrat qanuni... insanlarning itaetsizlikliri tüpeylidin» — bu sözning köp jehetliri bar — «qoshumche söz»imizde u toghruluq toxtilimiz. ■ **3:19** Qan. 5:5; Yuh. 1:17; 15:22; Ros. 7:38,53; Rim. 4:15; 5:20; 7:8. □ **3:20** «emma «wasitichi» bir terepningla wasitichisi emes (belki ikki terepningkidur), lékin Xuda Özi peqet birdur» — bu ayetke bérilgen birnechche sherh bar. Menisi belkim: «ikki adem kélisim tüzgende, bir wasitichi bolush kérek. Lékin, Xuda Öz ehdisini Ibrahimgha bergende, uni wasitichisiz bergen, u sap Xudaning qolidin kelgen; shunga bu ehde beribir Tewrat qanunidin üstün turidu» dégendek bolidu. «Qoshumche söz»imizde umu toghruluq toxtilimiz. ■ **3:22** Rim. 3:9; 11:32.

yéteklidi. □ ■²⁵ Lékin étiqad yoli ashkara bolup, biz emdi yene «terbiyiligüchi»ning nazaritide emesimiz. ²⁶ Chünki hemminglar Mesih Eysagha étiqad qilish arqiliq Xudaning oghulliri boldunglar. □ ■²⁷ Chünki herqaysinglar Mesihge kirishke chömüldürülgen bolsanglar, Mesihni kiyiwalghan boldunglar. □ ■²⁸ Mesihde ne Yehudiy bolmaydu ne Grék bolmaydu, ne qul bolmaydu ne hör bolmaydu, ne er bolmaydu ne ayal bolmaydu, hemminglar Mesih Eysada bir bolisiler. □ ■²⁹ Siler Mesihke mensup bolghanikensiler, silermu Ibrahimning nesli bolisiler we uninggha wede qilin'ghan *bext-saadetke* mirasxordursiler. ■

4

□ **3:24** «bizning étiqad **arqiliq heqqaniy qilinishimiz üçün Tewrat qanuni bizge «terbiyiligüchi» bolup,...**» — «terbiyiligüchi» grék tilida «pédagog» dégen söz bilen ipadilinidu. ■ **3:24** Mat. 5:17; Ros. 13:38; Rim. 10:4. □ **3:26** «... **Chünki hemminglar Mesih Eysagha étiqad qilish arqiliq Xudaning oghulliri boldunglar**» — bu muhim 23-26-ayetler toghruluq «qoshumche söz»imizde, yuqiriqi 3:19-ayet üstide toxtalghinimizni körüng. ■ **3:26** Yesh. 56:5; Yuh. 1:12; Rim. 8:15; Gal. 4:5. □ **3:27** «**Chünki herqaysinglar Mesihge kirishke chömüldürülgen bolsanglar, Mesihni kiyiwalghan boldunglar**» — démek, Mesihge étiqad qilip sugha chömüldürülüp, Uninggha baghlan'ghan bolsaq, Uning tebitige igileyleymiz, shuning bilen «Mesihge mensup adem» bizning asasiy salahiyitimiz bolidu. ■ **3:27** Rim. 6:3. □ **3:28** «**Mesihde ne Yehudiy bolmaydu ne Grék bolmaydu... hemminglar Mesih Eysada bir bolisiler**» — «Grék» dégen söz mushu yerde «Yehudiy emes», «yat ellikler»ni bildürülidu. ■ **3:28** Yuh. 17:21. ■ **3:29** Yar. 21:12; Rim. 9:7; Ibr. 11:18.

(Dawami)

1-2 Yene shuni éytimenki: Gerche bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirasxor gödek waqitlirida taki atisi belgiligen waqit toshmighuche, u öz öyidiki quldin perqi bolmaydu. Chünki u yenila xojidarlar we bala baqquchilarning bashqurushida bolidu.□

3 Shuninggha oxshash, bizmu gödek waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy qaide-qanuniyetler» astida qul bolghaniduq.□ 4 Lékin, waqit-saiti toluq toshqanda, Xuda Öz Oghlini *bu dunyagha* ewetti. U bir ayal kishidin tughulghan, shuningdek Tewrat qanuni astida tughulghanidi.□ ■

5 Buningdiki meqset, Xuda Tewrat qanuni astida yashighan *bizlerni* bedel tölep hörlükke chiqirip, bizning oghulluqqa qobul qilinishimiz üçündür.■

6 Hem siler Uning oghulliri bolghanliqinglar üçün, Xuda Öz Oghlining: «Abba! Atam!» dep

---

□ **4:1-2** «... Gerche bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirasxor gödek waqitlirida taki atisi belgiligen waqit toshmighuche, u öz öyidiki quldin perqi bolmaydu. Chünki u yenila xojidarlar we bala baqquchilarning bashqurushida bolidu» — «ghojidar» dégen sözning menisi yuqiriqi «terbiyiligüchi» dégen sözge yéqin. □ **4:3** «**bu dunyadiki «asasiy qaide-qanuniyetler»** — bezi alimlar mushu sözni yaman rohlarni körsitidu, dep qaraydu. Lékin «Kolossiliklerge»diki «Kol.» 2:8, 20 toghruluq «qoshumche söz»imizde biz bashqiche chüshendürimiz. □ **4:4** «**Lékin, waqit-saiti toluq toshqanda, Xuda Öz Oghlini bu dunyagha ewetti. U bir ayal kishidin tughulghan, shuningdek Tewrat qanuni astida tughulghanidi**» — «Tewrat qanuni astida tughulghanidi» dégen ibare «Eysa Mesih Tewrat qanunigha boysunup yashighan» dégen menini öz ichige alidu. ■ **4:4** Yar. 15:16; 49:10; Dan. 9:24; Mat. 5:17. ■ **4:5** Yuh. 1:12; Gal. 3:26.

chaqirghuchi Rohini ewetip qelbimizge saldi. □ ■
 7 Shuning üçhün, siler hazir qul emes, belki oghulliridursiler; oghulliri bolghanikensiler, Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler. □

Pawlusning Galatiyaliqlardin endishe qilishi

8 Burun, Xudani tonumighan waqtinglarda derweqe yalghan ilahlarning qulluqigha tutulghansiler. □ ■ 9 Emdilikte, hazir *heqiqiy* Xudani tonughanikensiler, — yaki éniqraq qilip éytqanda, Xuda teripidin tonulghanikensiler, emdi siler néme dep bu dunyadiki küchsiz, ebjeq erzimes «asasiy qaide-qanuniyetler»ge qarap yanisiler? Ularning qulluqigha yéngiwashtin qaytishni xalamsiler? □ ■ 10 Siler alahide kün, ay, pesil we yillarni étiwargha élip xatirileshke

---

□ 4:6 «Hem siler Uning oghulliri bolghanliqinglar üçhün, Xuda Öz Oghlining: «Abba! Atam!» dep chaqirghuchi Rohini ewetip qelbimizge saldi» — ibranij tilida «Abba» «dadam»ni bildüridu, «Abba! Atam!» «I söyümlük atam!» dégen gep. ■ 4:6 Rim. 8:15. □ 4:7 «Shuning üçhün, siler hazir qul emes, belki oghulliridursiler» — grék tilida bu ayettiki «siler» «sen» dep ipadilinidu. «oghulliri bolghanikensiler, Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler» — «Xuda arqiliq Özige mirasxor bolisiler» bezi kona köchürmilerde: «Mesih arqiliq Xudaning Özige mirasxor bolisiler» déyilidu. □ 4:8 «Burun, Xudani tonumighan waqtinglarda derweqe yalghan ilahlarning qulluqigha tutulghansiler» — «yalghan ilahlar» grék tilida «eyniyiti ilah emesler» bilen ipadilinidu. ■ 4:8 1Kor. 8:4. □ 4:9 «emdi siler néme dep bu dunyadiki küchsiz, ebjeq erzimes «asasiy qaide-qanuniyetler»ge qarap yanisiler?» — «erzimes artuqche» — Grék tilida «tilemchilikke ait» dégen sözler bilen ipadilinidu. ■ 4:9 Kol. 2:20.

bashlidinglar! □ ■ 11 Men ilgiri silerge singdürgen ejrim bikar kétermikin, dep siler üçün ensirewatimen.

12 Qérindashlar, men shuni silerdin ötünimenki, manga oxshash bolunglar; chünki men silerge oxshash boldum. Siler eslide manga héch azar yetküzmigenidinglar. □ 13 Emma silerge melumki, etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin, men xush xewerni silerge birinchi qétim yetküzgenidim.

□ 4:10 «Siler **alahide kün, ay, pesil we yillarni étiwargha élip xatirileshke bashlidinglar!**» — mushu ayettiki «kün, ay, pesil we yillar» bolsa belkim Tewrat qanunida Yehudiylar üçün békitilgen héytlarni hem Yehudiylarning en’eniliri boyiche ötküzidighan héytlarnimu körsitidu. Meyli Yehudiylarningki bol-sun bolmisun, prinsip oxshash, étiqadchilar üçün héchqandaq alahide kün-héytlarni xatirileshning hajiti yoq. ■ 4:10 Rim. 14:5; Kol. 2:16.

□ 4:12 «Qérindashlar, ... **manga oxshash bolunglar; chünki men silerge oxshash boldum**» — Pawlus özi Yehudiy bolsimu, Tewrat qanunining (heqqaniyliqqa ait telepliridin bashqa) barliq emrliridin (Mesihning nijati bilen) azad bolup Muqeddes Rohning yétekchilikide yashighan; shunga u Galatiyalilqlardin: «Manga oxshash bolunglar» dep ötünidu; «chünki men silerge oxshash boldum» — démek, u Yehudiy emeslerde (Galatiyalilqlardek) Tewrat qanunining telepliridin mustesna boldi. Lékin Galatiyalilqlar Yehudiylardek bolimiz dep özlirini Tewrat qanunining barliq telepliri astigha qoymaqchi idi! «Siler **eslide manga héch azar yetküzmigenidinglar**» — démek, Pawlus ulargha hazirla éytqan qattiq gépini ularning özige qandaqtur bir ziyani yaki azar yetküzgenliki tüpeylidin éytqan emes, deydu (5-15-ayetlerde u ularning eslide öziye körsetken chongqur muhebbitini esleydu), belki ularni közlep: «siler öz-özliringlarga azar bériwatisiler» dep agah bérish üçün éytidu.

□ 14 U chaghda, etlirimdiki bu zeiplik silerge nisbeten sinaqtek bolsimu, lékin siler méni kemsitmidinglar yaki chetke qaqmidinglar. Eksiche, méni Xuda ewetken bir perishtini, hetta Mesih Eysa özini kütkendek kütüwalinglar. □ ■ 15 U chaghdiki bext-berikitinglar emdi nege ketti?! Men silerge guwahchi bolup éytalaymenki, u chaghda siler mumkin bolsa, manga közliringlarni oyup bérishkimu razi idinglar! 16 Emdilikte, silerge heqiqetni sözligenlikim üçün dühmininglarga aylinip qaldimmu?

17 *Men éytip ötken héliqi ademler silerge qizghinliq körsitidu, emma niyiti durus emes; ular peqet silerni nijatning sirtigha chiqirip, qizghinliqinglarni özlirige qaritiwalmaqchi.*

□ 4:13 «Emma silerge melumki, etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin, men xush xewerni silerge birinchi qétim yetküzgenidim» — «etlirimdiki bir zeiplik tüpeylidin» — bu sözdin qarighanda, Pawlus belkim késel sewebidin Galatiyada dem élishqa mejbur bolghanidi. Mumkinchiligi barki, bu késel uning közliri bilen baghliq bolup, uning chirayini intayin set qiyapetke kirgüzüp qoyghanidi (14-ayet). 14-15-ayet, 6:11 we «2Kor.» 12:7-10nimu körüng. Pawlus adette xetlirini pütükchi arqiliq yazatti (mesilen, «Rim.» 16:22). □ 4:14 «U chaghda, etlirimdiki bu zeiplik silerge nisbeten sinaqtek bolsimu, lékin siler méni kemsitmidinglar yaki chetke qaqmidinglar. Eksiche, méni Xuda ewetken bir perishtini, hetta Mesih Eysa özini kütkendek kütüwalinglar» — Pawlusning bu köz késili yene bir tereptin qiyinchiliq élip keldi — U xush xewerning yolida köp ademlerning késellirini dua qilip saqaytti; ularning saqaytilishi arqiliq köp ademler xush xewerge ishendi. Lékin uning özide késel bolghachqa, bu ish uni bashqilarning aldida mazaqqa qaldurush éhtimalliqi bolamdu, qandaq? ■ 4:14 Mal. 2:7; Mat. 10:40; Yuh. 13:20.

□ ■ 18 Emma men siler bilan birge bolghan waqitlardila emes, belki daim yaxshi ishqa qizghinliq qilishning özi yaxshidur, elwette.□

19 Söyümlük balilirim! Mesih silerde töreldürülgüche men siler üçün tolghaq azablrini yene bir qétim tartiwatimen! ■ 20 Méning hazirla yéninglarga bérip, silerge bashqiche teleppuz bilen sözligüm kéliwatidu; chünki bu ehwalinglar toghruluq néme qilishni zadila bilmeywatimen!□

«Qul dédek» Hejer bilen «hör ayal» Sarah toghrisidiki temsildin terbiye-sawaq élish

21 I Tewrat qanunining ilkide yashashni xalaydighanlar, silerdin shuni sorap baqay, siler Tewratning özide néme déyilgenlikige qulaq salmamsiler? 22 Tewratta, Ibrahimning ikki oghli bolup, biri dédektin, yene biri hör ayalidin

---

□ 4:17 «ular **peqet silerni nijatning sirtigha chiqirip...**» — bezi kona köchürmilerde «ular peqet silerni bizdin ayrilip nijatning sirtigha chiqirip» déyilidu. ■ 4:17 Rim. 10:2; 2Kor. 11:12.

□ 4:18 «Emma **men siler bilan birge bolghan waqitlardila emes, belki daim yaxshi ishqa qizghinliq qilishning özi yaxshidur, elwette**» — bashqa birxil terjimisi: «Meyli men siler bilan bille bolay yaki bolmay, silerge niyiti yaxshi qizghinliqi bar ademler bar bolsa, daim yaxshi bolidu, elwette». ■ 4:19

1Kor. 4:15; Flm. 10; Yaq. 1:18. □ 4:20 «Méning **hazirla yéninglarga bérip, silerge bashqiche teleppuz bilen sözligüm kéliwatidu**» — «bashqiche bir teleppuz bilen...» — Pawlus téximu qattiq teleppuzdimu, yaki mulayimraq teleppuzdimu, ulargha zadi «qandaq teleppuz»da sözlesh kéreklilikini bilmeytti.

bolghan, dep xatirilen'gen. □ ■ 23 Dédektin bolghan oghul «et bilen» tughulghan; hör ayalidin bolghan oghul bolsa Xudaning wedisi arqiliq tughulghandur. □ ■ 24 Bu ikki ishni bir oxshitish dégili bolidu. Bu ikki ayal *Xudaning insanlar bilen* tüzgen ikki ehdisining wekilidur. Birinchi ehde Sinay *téghidin* kélip, derheqiqet balilirini qulluqta bolushqa tughidu; mana Hejer uninggha wekildur; 25 démek, Hejer bolsa Erebandiki Sinay téghigha simwol qilinip, yeni bügünki Yérusalémgha oxshitilidu; chünki u sheher we uning baliliri qulluqta turmaqta. □ ■ 26 Emma yuqiridin bolghan Yérusalém hördur, u

---

□ **4:22** «Ibrahimning ikki oghli bolup, biri dédektin...» — dédek (qul ayal) — yeni Hejer. «yene **biri hör ayalidin bolghan..**» — öz hör ayali Sarah idi. ■ **4:22** Yar. 16:2,15; 21:2; Ros. 7:8; Ibr. 11:11.

□ **4:23** «Dédektin **bolghan oghul «et bilen» tughulghan**» — «et bilen» dégen ibare «insanning etlirige tayinish»ni bildüridu. Hejerning oghli Ismail peqet insanlarning oy-pikri, insaniy küchi bilen tughulghan. «dédektin **bolghan oghul «et bilen» tughulghan; hör ayalidin bolghan oghul bolsa Xudaning wedisi arqiliq tughulghandur**» — bu pütün ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **4:23** Yuh. 8:39; Rim. 9:7. □ **4:25** «démek, **Hejer bolsa Erebandiki Sinay téghigha simwol qilinip, yeni bügünki Yérusalémgha oxshitilidu; chünki u sheher we uning baliliri qulluqta turmaqta**» — «qulluqta» dégen söz rohiy qulluqta, yeni Tewrat qanunining qulluqida. «Bügünki Yérusalém we uning baliliri» Yehudiy xelqi, shundaqla Tewrat qanunigha emel qilishqa tirishqanlirim bilen heqqaniy adem bolay dégen hemme ademni körsitidu. ■ **4:25** Mis. 19; 20.

hemimizning anisidur; □ ■ ²⁷ Chünki, *muqeddes yazmilarda* mundaq yézilghan: —

«Xushal bol, i perzent körmigen tughmas ayal!

Tentene qilib yangrat, towla, i tolghaq tutup baqimighan!

— Chünki ghérib ayalning baliliri éri bar ayalningkidin köptur!» □ ■

²⁸ Emdi i qérindashlar, Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek bizmu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlermiz. □ ■ ²⁹ Lékin u chaghda «etlerdin tughulghan» bala «rohtin tughulghan» baligha ziyankeshlik qilghinidek, hazir shundaq

---

□ **4:26** «Emma **yuqiridin bolghan Yérusalém hördur, u hemimizning anisidur...**» — bashqiche éytqanda, Ibrahimning öz ayali Sarah bolsa hör ayal bolghachqa, ershtiki Yérusalémgha, shundaqla yéngi ehdi yashighan jamaetke wekillik qilidu. Shunga, «ershtiki Yérusalém»ni bizning animiz, déyishke bolidu. ■ **4:26** Weh. 21:2.

□ **4:27** «Xushal **bol, i perzent körmigen tughmas ayal! Tentene qilib yangrat, towla, i tolghaq tutup baqimighan!** — **chünki ghérib ayalning baliliri éri bar ayalningkidin köptur!**» — Yesh.» 54:1. ■ **4:27** Yesh. 54:1

□ **4:28** «... **Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek bizmu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlermiz**» — bezi kona köchürmiliride «... Ishaq Xudaning wedisidin tughulghandek silermu Xudaning wedisi boyiche tughulghan perzentlersiler» déyilidu. ■ **4:28** Rim. 9:7, 8.

bolidu. □ ■ ³⁰ Lékin muqeddes yazmilarda néme déyilgen? Uningda: «Sen bu dédikingni oggli bilen qoshup heydiwet! Chünki dédektin tapqan oghul hergiz hör ayalingdin bolghan oghul bilan mirasqa ortaq bolmaydu!» dep pütülgen. □ ■ ³¹ Emdi, qérindashlar, biz dédekning emes, belki hör ayalning perzentliridurmiz. Mesih bizni hörlükte yashisun dep hör qildi. Shuning bilen uningda tapan tirep turunglar we qulluqning boyunturuqigha qaytidin qisilip qalmanglar.

5

Étiqadchilarning erkinliki

1-2 Mana, menki Pawlus silerge shuni éytip qoyayki, eger siler xetne qobul qilsanglar,

□ **4:29** «Lékin u chaghdá «etlerdin tughulghan» bala «rohtin tughulghan» baligha ziyankeshlik qilghinidek, hazir shundaq bolidu» — «etlerdin tughulghan» bala — Ismailni, shundaqla u simwol qilin'ghan «Tewrat qanunigha qul bolghanlar»ni körsitidu. «Rohtin tughulghan» — Xudaning wedisi we möjizisi arqiliq, yeni Muqeddes Rohning küch-qudriti bilen tughulghan Ishaqni, shundaqla u simwol qilin'ghan Eysa Mesihke étiqad qilghuchi, Muqeddes Rohtin «qaytidin tughulghan» Xudaning rohiy perzentlirini körsitidu. Eslide Ismail Ishaqqa ziyankeshlik qilghinidek, Yehudiy xelq Mesihge ishen'genlerge ziyankeshlik qilatti we bügün'ge qeder her türlük «qanun'gha tayan'ghanlar»mu oxshashla «Xudaning rohigha tayan'ghanlar»gha ziyankeshlik qilidu. ■ **4:29** Yar. 21:9.

□ **4:30** «Sen bu dédikingni oggli bilen qoshup heydiwet! Chünki dédektin tapqan oghul hergiz hör ayalingdin bolghan oghul bilan mirasqa ortaq bolmaydu!» — «Yar.» 21:10. Mushu (21-31) ayetlerge «qoshumche söz»imizde sherh bérimiz. ■ **4:30** Yar. 21:10.

u chaghda Mesihning silerge héchqandaq paydisi qalmaydu. □ ■ ³ Men xetnini qobul qilghan herbir kishige yene agahlandurup heqiqetni éytip qoyayki, ularning Tewrattiki barliq emr-belgilimilerga *toluq emel qilish* mejburiyiti bardur. □ ⁴ Ey Tewrat qanuni arqiliq özümni heqqaniy adem qilay dégenler, herbiringlar Mesihdin ayrilip, mehrum bolup, *Xudaning* shapaitidin chiqip, yiqilip uningdin qaldinglar. ⁵ Chünki Rohqa tayinip heqqaniylikqa baghlan'ghan arzu-armanni étiqad bilen telpünüp kütmehtimiz. □ ⁶ Chünki Mesih Eysada xetnilik küchke ige emes, xetnisizlikmu küchke ige emes, küchke ige bolghini peqet muhebbet arqiliq

□ **5:1-2 «... Eger siler xetne qobul qilsanglar, u chaghda Mesihning silerge héchqandaq paydisi qalmaydu»** — Galatiyalilqlarning xetnini qobul qilishtiki meqsiti «mushu arqiliq heqqaniylikqa érishimen» dégenliktur; ular Mesihning gunahlar üçün bolghan qurbanliqigha tayanmayla, peqet yene özining tirishchanliqi bilen «sawabliq ishlar»ni berpa qilmaqchi bolup «öz-özümge tayinip gunahirimni yuyup heqqaniy adem bolimen» dégenlerdin ibaret idi.

■ **5:1-2** Yesh. 9:3; Yuh. 8:32; Rim. 6:18; 1Pét. 2:16; Ros. 15:1.

□ **5:3 «Men xetnini qobul qilghan herbir kishige yene agahlandurup heqiqetni éytip qoyayki, ularning Tewrattiki barliq emr-belgilimilerga (toluq emel qilish) mejburiyiti bardur»** — mushu ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

□ **5:5 «Chünki Rohqa tayinip heqqaniylikqa baghlan'ghan arzu-armanni étiqad bilen telpünüp kütmehtimiz»** — «Roh» Muqeddes Roh, elwette. «heqqaniylikqa baghlan'ghan arzu-armanni» — grék tilida «heqqaniylikning ümidi» dep ipadilididu. Menisi: (1) kimde Mesih arqiliq heqqaniylik bar bolsa uning ershtiki bextke baghlihan zor ümidimu bar bolidu; (2) bizde Mesih arqiliq hazir bar bolghan heqqaniylik Uning qaytip kélishi bilen toluq, mukemmel bolidu, deydighan ümidmu bardur. Bizningche, bu her ikki ümid körsitilidu.

ish qilidighan étiqadur. □ ■ 7 Siler obdan chépip méngiwatqanidinglar; biraq kim silerni heqiqetke itaet qilishtin tosuwalidi? □ ■ 8 Bundaq qayil qilish amili silerni Chaqirghuchidin bolghan emes! □ 9 «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni boldurup yoghinitidu!» □ ■

10 Özüm Rebge qarap qayil boldumki, silermu bu ishta héch bashqiche oyda bolmaysiler. Emma silerni qaymuqturuwatqan kim bolushidin qet'iynezer, u choqum tégishlik jazasini tartidu.

□ ■ 11 Qérindashlar, eger men «xetne qilinish kérek» dep jakarlap yürgen bolsam, undaqa men бүгүнki күн'giche yene néme üçün *Yehudiylardin*

□ 5:6 «Chünki Mesih Eysada xetnilik küchke ige emes, xetnisizlikmu küchke ige emes, küchke ige bolghini peqet muhebbet arqiliq ish qilidighan étiqadur» — «muhebbet arqiliq ish qilidighan étiqad»: — étiqad muhebbet arqiliq güzel ishlarni qilidu hem muhebbetning özi étiqadqa güzel ishlarni qilishqa türkke bolup ilhamlanduridu. ■ 5:6 Mat. 12:50; Yuh. 15:14; 1Kor. 7:19; 2Kor. 5:17; Gal. 6:15; Kol. 3:11; 1Tés. 1:3. □ 5:7 «Siler obdan chépip méngiwatqanidinglar» — étiqad yolida, elwette. ■ 5:7 Gal. 3:1.

□ 5:8 «Bundaq qayil qilish amili silerni Chaqirghuchidin bolghan emes!» — «qayil qilish»ning menisi yuqiriqi «itaet» dégen sözning menisige yéqin bolup, kinayilik menini tekitleydu — démek, mushundaq «itaet» bolamdu? □ 5:9 «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni boldurup yoghinitidu!» — démek, kichikkine xémirturuch pütün xémirni boldurghinidek, bir ademning «azraq xata» telimimu nurghun ademni azduridu. Bashqiche éytqanda «xetne qilish» «kichikkine bir ish» bolsimu, Galatiyaliqlarning uni «mushu ish bilen heqqaniy (yaki «téximu heqqaniy») adem bolimen» dep qobul qilishi özlirini Xudaning nijatidin chiqirip ayriwétetti. ■ 5:9 1Kor. 5:6. □ 5:10 «Emma silerni qaymuqturuwatqan kim bolushidin qet'iynezer, u choqum tégishlik jazasini tartidu» — Xuda teripidin, elwette. ■ 5:10 2Kor. 2:3; 8:22.

ziyankeshlikke uchrap kélimen? Eger shundaq qilghan bolsam, «krést bizarliqi» yoq qilinatti! □ ■
 12 Silerni qutritiwatqan bu ademler özlirini axta qiliwetsun deymen! ■ 13 Chünki qérindashlar, siler erkinlikke chaqirildinglar. Lékin erkinlikinglarni etlerning arzu-heweslirige qandurushning bahanisi qilmanglar, belki méhir-muhebbet bilen bir-biringlarning qulluqida bolunglar. □ ■
 14 Chünki pütkül Tewrat qanuni «Qoshnangni özüngni söygendek söygin» dégen birla emrde

□ **5:11** «Qérindashlar, eger men «xetne qilinish kérek» dep jakarlap yürgen bolsam, undaқта men бүгünki күn'giche yene néme üçün Yehudiylardin ziyankeshlikke uchrap kélimen?» — Galatiyadiki jamaetni «qaymuqturuwatqan»lar bolsa belkim: «Pawlus, sünnet qilinish kérek deydu», dep yalghanchiliq qilghan bolsa kérek. Pawlusning bu soali bilen ularning yalghan sözige jawab béridu — Mana, men shundaq xewerni yetküzgen bolsam, Yehudiylar teripidin ziyankeshlikke uchrap ketmeyttim, deydu. «Eger shundaq qilghan bolsam, «krést bizarliqi» yoq qilinatti!» — «krést bizarliqi» toghruluq: — «krést» özi Rim impériyesidiki eng yirginchlik ölüm jaza tedbiri idi! Lékin Xuda Eysaning del shundaq ölümü arqiliq ademni qutquzmaqchi! Mana «krést bizarliqi»dur! Uning üstige, «xetne qilinish yaki Tewrat qanunigha emel qilishqa tirishishlar ademni gunahliridin qutquzmaydu, nijat-qutquzulush peqet Eysa Mesihning krésttiki qurbanliqidinla kélidu» dégen xewer köp ademlerni (peqet Yehudiylarnila emes!) renjitidu yaki ularning ghezipini qozghaydu. Mana bumu «krést bizarliqi»dur. Xush xewer yetküzüshte «krést bizarliqi» herdaim bolidu; undaq ish kem bolsa yetküzgen «xush xewer» emdi «xush xewer» bolmaydu! ■ **5:11** 1Kor. 1:23. ■ **5:12** Ye. 7:25.

□ **5:13** «lékin erkinlikinglarni etlerning arzu-heweslirige qandurushning bahanisi qilmanglar» — «et» yaki «etler» asasen insanning öz shexsiyetchi tebiitini körsitidu. Buning toghruluq «rimliqlarğa»diki «kirish söz»imizni körüng. ■ **5:13** 1Kor. 8:9; 1Pét. 2:16; Yeh. 4.

emel qilinidu. □ ■ 15 Lékin pexes bolunglarki, bir-biringlarni chishlep tartip yalmap yürüp, bir-biringlardin yutulup ketmenglarsene!■

Roh we «et»

16 Emma shuni deymenki — *Muqeddes Rohta* méninglar, we shu chaghda siler etlerning arzu-heweslirige yol qoymaysiler. □ ■ 17 Chünki et Rohqa zit bolghan ishlarni arzu qilidu, we Roh etke zit bolghan ishlarni arzu qilidu. Ular ikkisi bir-birige qarimuqarshidur; netijide, özünglar arzu qilghan ishlarni qilalmaysiler. ■ 18 Wehalenki, siler Rohning yétekchilikide bolsanglar, u chaghda Tewrat qanunining ilkide bolmaysiler. 19 Emdi etning emelliri roshenki — zinaxorluq, buzuqluq, napakliq, shehwaniyliq, ■ 20 butpereslik, séhirgerlik, öchmenlikler, jédeller, qizghanchuqluqlar, ghezepler, riqabetlishishler, bölgünchilikler, guruhwazliqlar, 21 hesetxorluqlar, qatilliqlar, haraqkeshlikler, eysh-ishretler qatarliq ishlardur; bu ishlar toghruluq burunqi éytqinimdek hazir yene bir qétim agahlandurimenki, bundaq ishlarni qilghuchilar Xudaning padishahliqigha mirasliq qilmaydu.

□ 5:14 «... pütkül Tewrat qanuni «Qoshnangni özünгни söygendek söygin» dégen birla emel qilinidu» — «emel qilinidu» dégenning bashqa xil terjimisi: «yighinchaqlan'ghandur» («Law.» 19:18). ■ 5:14 Law. 19:18; Mat. 22:39; Mar. 12:31; Rim. 13:8; Yaq. 2:8. ■ 5:15 2Kor. 12:20. □ 5:16 «*Muqeddes Rohta méninglar*» — démek, «*Muqeddes Rohning yétekchilikide hem Uning küch-qudritide méninglar*». Bu ibare toghruluq «rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng. ■ 5:16 Rim. 13:14; 1Pét. 2:11. ■ 5:17 Rim. 7:15-26. ■ 5:19 1Kor. 3:3; Yaq. 3:14.

■ 22 Wehalenki, Rohning méwisi bolsa méhir-muhebbet, shad-xuramliq, xatirjemlik, sewr-taqet, méhribanliq, yaxshiliq, ishench-sadiqliq, □ ■ 23 mömin-mulayimlik we özini tutuwélishin ibaret. Mushundaq ishlarni tosidighan héchqandaq qanun yoqtur. □ ■ 24 Lékin Mesihke mensup bolghanlar etlirini, shundaqla uningdiki ishqlar we hem heweslerni teng kréstligen bolidu. □ ■ 25 Rohta yashawatqan bolsaq, Rohqa egiship mangayli. 26 Bir-birimizni renjitip, bir-birimizge heset qilip, hakawur shöhretpereslerdin bolmayli.

6

Bir-biringlarning xizmitide bolunglar

1 Qérindashlar, aranglardin birsining hazirmu bir gunah-sewenlik sadir qiliwatqanliqi bayqalghan bolsa, aranglardiki rohiy kishiler

■ 5:21 1Kor. 6:10; Ef. 5:5; Kol. 3:6; Weh. 22:15. □ 5:22

«Rohning méwisi bolsa...» — «Roh» Muqeddes Roh, Xudaning Rohi. «Rohning méwisi» — bashqiche éytqanda, «Muqeddes Rohning yétekchilikide yashashtin béridighan méwe». ■ 5:22 Ef. 5:9.

□ 5:23 «... mömin-mulayimlik we özini tutuwélishin ibaret» — Injilda «mömin-mulayimlik» yaki «yuwash-mulayimlik»ning alahidiliki bar, u bolsimu qorqunchtin küchlüklerge yol qoyidighan ajizliq emes, belki Xudaning yolida talash-tartishlardin qol üzüş, Xudaning hemme ishlimizni zorawanliqsiz, jédelsiz toghra orunlashturushigha iman baghlashtur; mushundaq pozitsiye mulayim, yuwashliq bilen ipadilini, elwette. ■ 5:23 1Tim. 1:9. □ 5:24

«Lékin Mesihke mensup bolghanlar etlirini, shundaqla uningdiki ishqlar we hem heweslerni teng kréstligen bolidu» — «uningdiki (etlarning) ishqlar...» yaki «uningdiki héssiyatlar...».

■ 5:24 Rim. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1Pét. 2:11.

yuwash-mulayimlik rohi bilan uni yolidin qayturup kélinglar. Shuning bilan bir waqitta, özünqlarningmu azdurulup ketmesliklarga diqqet qilinglar. □ ■ ² Bir-biringlarning éghirchiliqini kôtürünglar. Shundaq qilsanglar, Mesihning qanunigha emel qilghan bolisiler. ■ ³ Chünki birsining tarazigha toxtighudek ishi bolmay turup özini tarazigha toxtighudek dep chaghlisa, u öz-özini aldighanliq, xalas. □ ⁴ Lékin herkim öz emeliyitige qarap tekshürüp baqsun; shuning bilan bashqilarningkidin emes, belki öz emelliridinla pexirlen'güdek ish bolsa, pexirlense bolidu. □ ⁵ Chünki herbir adem öz yükini kôtürüshi kérek. □ ■ ⁶ Xudaning söz-kalamidin telim alghuchi özige telim bergüchini özide bar bolghan yaxshi nersilerdin ortaq behrimen qilsun. ■ ⁷ Öz-özünqlarni aldimanglar — Xudani aldap exmeq

□ **6:1** «... aranglardiki rohiy kishiler yuwash-mulayimlik rohi bilan uni yolidin qayturup kélinglar» — «rohiy kishiler» yaki «rohqa tewe bolghanlar» bolsa daim Muqeddes Rohning yétekchilikide mangghan kishilerni körsitidu. «Korintliqlargha (1)»diki «kirish söz»imiznimu körüng. ■ **6:1** Rim. 14:1; 15:1; 1Kor. 9:22.

■ **6:2** Mat. 11:29; Yuh. 13:14; Rim. 15:1; 1Tés. 5:14.

□ **6:3** «Chünki birsining tarazigha toxtighudek ishi bolmay turup özini tarazigha toxtighudek dep chaghlisa, u öz-özini aldighanliq, xalas» — 2-ayetke qarighanda, Pawlusning bu sözi hajetmenlerge yaki mohtaj bolghanlarga yordem qolini héch uzartmaydighan ademlerni közde tutup éytilghan. □ **6:4** «shuning bilan bashqilarningkidin emes, belki...» — yaki «shuning bilan özini bashqilar bilen sélishturmayla, ...».

□ **6:5** «Chünki herbir adem öz yükini kôtürüshi kérek» — démek, her adem özining ishgha özi mes'ul bolushi kérek. ■ **6:5** Zeb. 62:12; Yer. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 1Kor. 3:8; 2Kor. 5:10; Weh. 2:23; 22:12.

■ **6:6** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11.

qilghili bolmaydu; chünki kim néme térisa, shuni alidu. ■ 8 Öz etlirining arzu-heweslirini qandurushqa uruq chachqan kishi öz etliridin chiriklik hosulini alidu. Lékin Rohni xursen qilish üçün uruq chachqan kishi bolsa Rohtin menggülük hayat alidu. □ 9 Shunga, yaxshi ishlarni qilishtin harmayli. Uninggha érinmisk waqti-saiti toshqanda choqum hosul alalaymiz. ■ 10 Shu sewebtin, bizde purset bolsila, hemmeylen'ge, bolupmu étiqadtiki ailige mensup bolghanlarga yaxshi ishlarni qilip béreyli. □ ■

Axirqi agahlandurush we salam

11 Mana, öz qolum bilen shunche chong herpler

■ 6:7 Luqa 16:25; 1Kor. 6:10. □ 6:8 «Öz etlirining arzu-heweslirini qandurushqa uruq chachqan kishi» — grék tilida «öz etlirige uruq chachqan kishi». «öz etliridin chiriklik hosulini alidu» — yaki «öz etliridin halaketni alidu». ■ 6:9 2Tés. 3:13. □ 6:10 «bizde purset bolsila, hemmeylen'ge, bolupmu étiqadtiki ailige mensup bolghanlarga yaxshi ishlarni qilip béreyli» — «étiqadtiki aile» bolsa dunyadiki barliq étiqadchilar, Xudaning ailisini körsitidu. ■ 6:10 1Tim. 5:8.

bilen yazghiningha qaranglar! □ 12 Silerge xetnini qobul qilishni mejburlimaqchi bolghanlar, ularning herbiri peqet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan, xalas; ularning bu meqsiti peqet «Mesihning krésti» tüpeylidin bolghan ziyankeshliktin qéchishtin ibaret, xalas.

□ **6:11** «Mana, öz qolum bilen shunche chong herpler bilen yazghiningha qaranglar!» — némishqa Pawlus buni yazidu? Yuqiriqi 4:15-ayet üstidiki izahatta éytqinimizdek, Pawlus adette pütükchi arqiliq xetlirini yazghan (mesilen, «Rim.» 16:22). Bizningche sewebi uningda birxil köz késili bar idi. Shuning bilen: — (1) Pawlus bu xetni yézish jiddiy bolghachqa, yénida muwapiq pütükchi bolmighanliqtin öz qoli bilen xetni yézishqa mejbur bolghan; (2) xetni heqiqeten özidin kelgenlikini ispatlash üçün az dégendimu axirqi ayetlerni öz qoli bilen yazdi. Chünki shu chaghda «saxta rosullar» köp idi, hetta Pawlusning nami bilen saxta xetlerni yazghanlar bar idi (2Tés.» 2:2ni körüng). Öz pikrimizche, Pawlus bu pütün xetni öz qoli bilen yazghan.

□ 13 Chünki ular özlirimu xetne qilin'ghini bilen Tewrat qanunigha emel qilmaydu; lékin ular etlir- inglardin maxtinish üçün beribir silerni xet- nini qobul qildurmaqchi bolidu. □ 14 Özümni élip éytsam, Rebbimiz Eysa Mesihning krésttiki ölümidin bashqa héch ish bilen maxtanmighay- men! Chünki Uning krésti wasitisidin bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen we menmu bu dun- yagha nisbeten kréstlen'genmen. □ 15 Chünki

□ **6:12 «Silerge xetnini qobul qilishni mejburlimaqchi bol-ghanlar, ularning herbiri peqet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan, xalas»** — «ularning herbiri pe- qet özlirining tashqi qiyapitini perdazlap körsetmekchi bolghan»lar bolsa nijatqa ige bolush üçün Tewrat qanunigha emel qilish kérek, dégen Yehudiylarning gépidin qorqqan, ular Yehudiylarning max- tishigha érishishini xalaydighan kishilerdur. «Tashqi qiyapette» grék tilida «etlerde» dégen ibare bilen ipadilinidu. **«ularning bu meqsiti peqet «Mesihning krésti» tüpeylidin bolghan ziyankeshliktin qéchishtin ibaret, xalas»** — «Mesihning krésti tüpeylidin bolghan ziyankeshlik»: démek, «Mesihning krésttiki ölümü (yaki «kréstining bizarliqi») tüpeylidin bolghan ziyankeshlik». Bu ziyankeshlik Yehudiylar teripidin, elwette. «Mesihning krésti» dégini bolsa, «Mesi- hning kréstlen'gende bolghan qurbanliqi birdinbir nijat yolidur» dégen xewerning qisqiche ipadisidur. Shu chaghda mushu heqiqetni tarqatquchilarning hemmisi Yehudiylar teripidin (we köp bashqilar teripidinmu, elwette) ziyankeshlikke uchraytti. □ **6:13 «ular etliringlardin maxtinish üçün beribir silerni xetnini qobul qildurmaqchi bolidu»** — «etliringlardin max- tinish» dégen ibarini qandaq chüshinimiz? Mushu Yehudiylar, «Galatiyaliqlar gépimizge kirdi, ulargha xetnini qobul qildurup ularni nijat yoligha algha basturduq!» dep bashqa Yehudiylar aldida maxtinishni xalaytti. □ **6:14 «Chünki Uning krésti wasitisidin bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen we menmu bu dun- yagha nisbeten kréstlen'genmen»** — «bu dunya manga nisbeten kréstlen'gen» dégen ibare, manga nisbeten ölgen, démekchi.

Mesih Eysada ne xetnilik ne xetnisizlik dégenler kúchke ige emestur; birdinbir kúchke ige bolidighini peqet yéngi bir yaralghuchidur! □ ■
 16 Bu qaide boyiche mangidighanlarga, ularning hemmisige we Xudaning Israiligha xatirjemlik we rehim-shepqet bolghay! □ ■ 17 Buningdin kéyin héchkim bu ishlar bilen yene méni aware qilmisun! Chünki men öz bedinimde Eysaning

---

□ **6:15** «birdinbir kúchke ige bolidighini peqet yéngi bir yaralghuchidur!» — «yéngi bir yaralghuchi» dégen ibare «yéngi (yartilghan) adem»ni alahide körsitidu; lékin bu ibare yene Mesihning ölümi arqiliq apiride bolghan herbir «yéngi adem» we kelgüside peyda bolidighan yéngi asman-zéminni öz ichige alidu. ■ **6:15** Mat. 12:50; Yuh. 15:14; 2Kor. 5:16; Gal. 5:6; Kol. 3:11. □ **6:16** «Bu qaide boyiche mangidighanlarga, ularning hemmisige we Xudaning Israiligha xatirjemlik we rehim-shepqet bolghay!» — «Xudaning Israili» (yaki «Xudaning heqiqiy Israili») — démek, bashqa bir «Israil» bar. Bizningche bu ibare Israildin, yeni Yehudiylar ichidiki Xudaning nijat yolida mangghan, Mesih Eysani qobul qilghanlarni (yeni «Xudaning qaldisi»ni) körsitidu. Qalghan Yehudiylar «Israil» bolsimu, «Xudaning Israili» emes. Bezi alimlar bu jümlidiki «we»ni «yeni» dep terjime qilip, «Xudaning Israili» pütkül jahandiki Mesihke tewe bolghanlardin bolghan jamaetni körsitidu, dep qaraydu. Lékin bizningche Pawlusning bu ibarisi, «men yuqirida bezi Yehudiylar toghruluq qattiq gep qilghinim bilen, hemme Yehudiy shundaq, dep oylap ketmenglar! «Xudaning Israili» bardur!» démekchi. ■ **6:16** Zeb. 125:5.

yara izlirini k t rimen![□] ■

¹⁸ Q rindashlar, Rebbimiz Eysa Mesihning m hirshepqiti rohinglarga yar bolghay! Amin!

□ **6:17** «... **Men  z bedinimde Eysaning yara izlirini k t rimen!**» — «Eysaning yara izliri» — d mek, Pawlusning t nide qalghan yara izliri, yeni Mesih  ch n xush xewer tarqitish yolida tartqan azab-oqubetlirining iznaliridur. Shu terepte u k p yarilan'ghan Rebbi Eysagha oxshashtur. «Eysaning yara izliri»ning gr k tilida ikkinchi menisimu bar: «Eysaning (basqan) tamghisi» — d mek, Pawlus bu s z arqiliq  zining Eysagha p t nley mensup ikenlikinimu tekitlimekchi. ■ **6:17** 2Kor. 4:10.

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5